

УДК 338

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ВСЕСВІТНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА КИТАЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Н.В. Березняк,
Т.К. Кваша,
Т.П. Божко

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового осмислення розвитку української економіки і обґрунтування переходу до етапу модернізації економіки, заснованої на знаннях, та інтегрування її в європейський і світовий економічний та інформаційний простір. У цьому контексті особливого значення набувають дослідження окремих аспектів теорії всесвітньої економічної модернізації та китайської економічної модернізації, викладені в оглядовій доповіді, підготовленій фахівцями Китайського центру дослідження модернізації при Китайській академії наук і опублікованій у 2010 р. в книзі «Оглядова доповідь про модернізацію у світі і Китаї» за редакцією член-кореспондента РАН М. Лапіна* [1].

Китайські вчені досконало вивчили західні теорії модернізації, а також проаналізували класичну концепцію модернізації, зокрема, у формі моделі країн, наздоганяючих Захід, яка була особливо популярною в 1950–1970-ті роки та реанімованою у 90-х. Перехід Заходу в інформаційне суспільство обмежує застосу-

вання цих теорій. Тому професор Хе Чуаньци запропонував *теорію вторинної модернізації* як переходу від індустріального суспільства до ери знань [2].

Аналіз досліджень і публікацій. Численні публікації вчених близького (Л. Бляхер, А. Городецький, Р. Гринберг, В. Гутник, С. Глазьев, В. Іноземцев, А. Ілларіонов, В. Колонтай, Г. Любарський, А. Мовсесян, Д. Миропольський, Р. Нуреев, Ю. Ольсевич, Ю. Осипов, О. Попов, Я. Пляйс, В. Соколинський, В. Сумароков, В. Рязанов, Д. Шамхалов, П. Штомпо тощо) і далекого зарубіжжя (М. Бест, Д. Вульфенсон, С. Вінтер, Ч. Джонсон, Є. Домар, Дж. М. Кейнс, С. Лалл, М. Портер, У. Ростоу, Дж. Стиглиць, Ф. Хан, Е. Хансен, Р. Харрод, Б. Шаванс та ін.) присвячено питанням теорії та практики економічної модернізації, зокрема модернізації економіки в країнах із перехідною економікою.

Важливі теоретичні та практичні проблеми реформ, відкритості економіки КНР досліджено в працях китайських економістів: Ван Шаоси, Ван Шоучуня, Жу Сінь, Куні Цзинвой,

* У книзі проаналізовано значення терміну «модернізація» і наведено десять доповідей про модернізацію Китаю (з 2001 по 2010 рік): «Модернізація і її оцінка» (2001); «Економіка знань і модернізація» (2002); «Теорія модернізації і перспективи» (2003); «Регіональна модернізація» (2004); «Економічна модернізація» (2005); «Соціальна модернізація» (2006); «Екологічна модернізація» (2007); «Міжнародна модернізація» (2008); «Культурна модернізація» (2009); «Оглядова доповідь про модернізацію у світі і у Китаї з 1700 по 2100 рік» (2010).

Лі Чжоу, Лінь Іфу, Лінь Хуейцзи, Лу Сюеі, Лю Гогуана, Сун Тао, Сунь Жу, Цай Фан, Цзи Чунвея, Яо Ань і інших.

Метою статті є презентація висновків щодо окремих теоретичних основ розвитку всесвітньої економічної модернізації та модернізації економіки Китаю, викладених у науково-аналітичній доповіді «Теоретичні основи модернізації економічного розвитку» [3], підготовленої авторами 2015 р. у рамках виконання науково-дослідної роботи «Теоретичні та практичні основи модернізації економічного розвитку».

Виклад основного матеріалу. У процесі дослідження встановлено, що у доповіді «Економічна модернізації» за 2005 р., підготовленої фахівцями Китайського центру дослідження модернізації при Китайській академії наук, *проаналізовано принципи всесвітньої та китайської економічної модернізації, а також положення теорії модернізації за останні 300 років* [4]. Аналіз висвітлює чотири важливі сфери – економічну ефективність, економічну структуру, економічні інститути та концепцію економіки – і в їхній зміст входять довгострокові тенденції, економічні межі, розриви між рівнями розвитку економіки різних країн і результати аналізу шляхів економічної модернізації. До вибірки часового ряду китайські експерти відносять 15 країн (вісім розвинених і сім, що розвиваються), до вибірки секційного ряду – 130 країн (в аналізі за 2001 р. розглядається вибірка такого масштабу та 72 економічні змінні; вибірку за іншими секціями становлять країни, що мають повні економічні дані за відповідні роки). Загалом аналізуються 26 фактів і 14 важливих особливостей всесвітньої економічної модернізації (табл. 1, 2).

Аналіз показує, що класична теорія економічної модернізації як окрема галузь класичної теорії модернізації з'явилася в 1950–1960-х рр. минулого століття. Це пов'язано із публікацією книги «Стадії економічного зростання» американського економіста У. Ростоу в 1960 р. [5].

Експерти розглянули *загальні теорії класичної економічної модернізації* та дійшли висновку, що основними результатами класичної економічної модернізації є: завершення переходу від аграрної до індустріальної економіки, формування та популяризація концепцій ринкової економіки, масове прикладне використання сучасних технологій і джерел енергії, індустріалізація та спеціалізація економічної діяльності, механізація і електрифікація виробництва, зростання частки осіб, зайнятих у промисловому виробництві, й зниження частки осіб, зайнятих у сільському господарстві, в національній економіці багатьох країн, стійке зростання економічної ефективності та поліпшення економічного добробуту й рівності. Завершення індустріалізації та досягнення підвищених рівнів виробництва в індустріальній економіці є двома ключовими ознаками завершення класичної економічної модернізації.

Теорії класичної економічної модернізації розподіляються на: теорію розвитку економічних стадій, теорію індустріалізації і теорію галузевої економічної модернізації.

Теоретичний аналіз загальної економічної модернізації показує, що протягом 300 років всесвітньої економічної модернізації межі світової економіки суттєво змінювалися, і наприкінці ХХ ст. з'явилися нові економічні концепції. Ці зміни були найбільш помітними в економічних структурах, ключових технологіях і провідних галузях виробництва. Зміни економічних структур виявлялися в переході від індустріалізації до деіндустріалізації, зміни в ключових технологіях – в переході від індустріалізованих і стандартизованих технологій виробництва до інформатизованих і спрямованих на дотримання екологічного балансу. А зміни в провідних галузях виробництва проявлялися в переході від індустріального виробництва до індустрії знань та інформації – від матеріального до нематеріального виробництва. Усе це залишалося поза увагою класичної

Факти про всевітню економічну модернізацію

Факти	Характеристика
10 фактів про економічну ефективність	1 Рівень всевітньої економіки і продуктивності праці у більшості країн зростав досить стрімко
	2 Рівень продуктивності праці зростав нерівномірно
	3 Стабільність темпів зростання рівня продуктивності праці змінювалася від країни до країни
	4 Рівень ефективності використання природних ресурсів у XX ст. зріс
	5 Збільшувався внесок знань в економічне зростання у розвинутих країнах
	6 Економічна рівність у розвинутих країнах була досить стабільною, але фактично не спостерігалася в інших країнах
	7 Розрив у продуктивності праці країн зростає
	8 Суттєво збільшився розрив у рівні ефективності використання природних ресурсів наприкінці XX ст.
	9 Всесвітні лідери у сфері виробництва постійно змінювали один одного
	10 Шанси на зміну статусу національних економічних систем мали приблизну ймовірність
3 факти про циркуляцію та розподіл національного доходу	1 Частка загального грошового запасу у ВВП наприкінці XX ст. виявилася позитивно пов'язаною з національним доходом на душу населення
	2 Рівність у розподілі доходу в 1990-х рр. виявилася позитивно пов'язаною з національним доходом на душу населення
	3 Частка урядових зборів і податків наприкінці XX ст. виявилася позитивно пов'язаною з національним доходом на душу населення
3 факти про споживання і заощадження	1 Частка сімейного споживання у ВВП наприкінці XX ст. виявилася негативно пов'язаною з національним доходом на душу населення
	2 Частка трансферних платежів у ВВП позитивно пов'язана з національним доходом на душу населення
	3 Інвестиції в капітал знань наприкінці XX ст. стали позитивно позначатися на продуктивності праці
5 фактів про економічний аналіз	1 Характерні риси економіки в 1980 і 2001 рр. майже не змінювалися
	2 Характерні риси виробничої структури в економіці 1960 р. значно відрізнялися від зразків 1980 і 2000 рр.
	3 Характерні риси виробничої структури в економіці XVIII і XIX ст. були схожими на зразок 1960 р.
	4 Результати аналізу часового ряду за 300 років економічної історії і секційного аналізу загалом були схожими
	5 За час історії людської економіки тричі відбувалися економічні революції: аграрна, індустріальна і революція, пов'язана з появою економіки знань
5 фактів про економічну структуру	1 Зниження у світовій економіці частки осіб, зайнятих у сільському господарстві (деагрикультуризація), – довгострокова тенденція
	2 Зростання частки зайнятих у сфері послуг із загальної кількості працюючих наприкінці XX ст. – повсюдне явище
	3 Зростання значення сфери послуг у світовій економіці наприкінці XX ст. – повсюдне явище
	4 Індустріалізація у розвинутих країнах передувала деіндустріалізації
	5 Якість робочої сили позитивно корелювала із її продуктивністю наприкінці XX ст.

теорії економічної модернізації. Професор Хе Чуаньци (головний редактор оглядової доповіді) розширив свою теорію вторинної модернізації, включивши в неї економічний сектор, і запропонував *теорію загальної економічної модернізації, яка слугувала б доповненням до класичної.*

Загальна теорія економічної модернізації досліджує революційні зміни, що відбулися в

економічній сфері з моменту промислової революції в XVIII ст. Вона охоплює два переходи – від аграрної економіки до індустріальної та від індустріальної економіки до економіки знань, стійке зростання продуктивності праці та національного доходу, помітне поліпшення економічного добробуту й рівності, а також зміни статусів у міжнародній економічній конкуренції.

Особливості всесвітньої економічної модернізації

Особливості	Характеристика
1 Економічна модернізація є певною мірою упорядкованою та передбачуваною	Загалом зміни у всесвітній економіці в ХХ ст. були послідовними та підпорядковувалися певним законам: зростала економічна ефективність й ефективність використання ресурсів. У зв'язку із деагрикультуризацією, розширенням сфери послуг, переходом від індустріалізації до деіндустріалізації змінювалися виробнича структура і структура зайнятості, а також інші економічні структури. Економічна модернізація підпорядковувалася певним законам
2 Економічна модернізація є революційним процесом	За останні 300 років у всесвітній економіці відбулися дві основні революції: промисловий переворот і зародження економіки знань. Зміни в економічній структурі підготували для них хорошу основу. Перша структурна трансформація полягала в тому, що індустріальний сектор перевершив сільськогосподарський і став провідним у національних економічних системах; друга – в стрімкому зростанні секторів знань та інформації, які незабаром посядуть лідируючі позиції в національній економіці
3 Економічна модернізація є тривалим процесом	За останні 300 років економічна модернізація включала два періоди: індустріалізацію та деіндустріалізацію. За наступні сто років всесвітня економіка виконає завдання щодо інформатизації, інтенсифікації знань, екологізації та глобалізації. 400-літню історію всесвітньої економіки, з 1700 по 2100 рр., також можна умовно поділити на два періоди: індустріалізацію та перехід до економіки знань
4 Економічна модернізація є комплексним процесом	Економічна модернізація включає одночасно збільшення рівня економічної ефективності та зміни в економічній структурі, інститутах і концепціях. Ці перетворення базуються на змінах факторів, які впливають на виробництво, й технологій, що мають вплив на індустріальні системи та режими виробництва. Трансформація і відновлення режиму виробництва та форм економіки є ключами до економічної модернізації
5 Економічна модернізація є нерівномірним процесом	За останні 300 років економічна модернізація характеризувалася асинхронністю щодо зростання рівня економічної ефективності, змін економічної структури, інститутів і концепцій, форм економіки. Просторовий розподіл досягнень економічної модернізації є також нерівномірним. Можна зробити припущення, що в найближчі сто років цей стан не зміниться
6 Економічна модернізація є динамічним процесом	Економічна модернізація є не лише зміною конотацій, а й зміною діяльності в багатьох країнах. Економічна модернізація – це міжнародне змагання, у якому є переможці та переможені. Але це не обов'язково ті самі учасники – існує певна ймовірність зсувів у ієрархії. Може змінюватися все: від всесвітнього економічного центру і міжнародних економічних меж до розриву в рівнях економіки і статусі країн
7 Економічна модернізація є процесом, який зупиняється, переривається або повертається назад	Загальносвітовий процес всесвітньої економічної модернізації є послідовним і незворотним. Проте у рамках окремих країн або регіонів він може набувати різних форм. За останні 300 років у деяких країнах спостерігався періодичний відкат у розвитку економічних структур, інститутів і концепцій. У найближчі 100 років деякі країни також можуть увійти в період застою або регресу
8 Економічна модернізація є частиною процесу глобалізації	За останні 300 років розвинуті країни опинилися в умовах глобальної конкуренції. Економічна модернізація торкнулася переважної більшості країн і регіонів у всьому світі. У найближчі 100 років усі розвинуті країни візьмуть участь у економічній глобалізації. Країни, що сподіваються на впровадження економічної модернізації, також братимуть участь у цьому процесі. Навіть країни, які не візьмуть участі у процесі, будуть піддані глобалізації
9 Економічна модернізація є процесом, що збільшує міжнародний розрив між рівнями розвитку країн, тобто процесом розбіжності між векторами економічної ефективності	За останні 300 років (1700–2001 рр.) відносний розрив у ВВП на душу населення (у міжнародних доларах) збільшився з 5 до 73 разів [2]. Абсолютний розрив зріс приблизно в 15 разів – з 1700 до 26 700 дол. США, із щорічною середньою швидкістю приросту в 0,92 %. Великий розрив у доході на душу населення, що утворився за останні 300 років, буде розширюватися протягом найближчого століття. Крім того, з'являтимуться нові розриви, наприклад у рівні знань

Особливості	Характеристика
10 Економічна модернізація є процесом збігу економічних структур	За останні 300 років частка зайнятих у сільському господарстві неухильно зменшувалася. Частка зайнятих у сфері послуг зростала, частка зайнятих у промисловості періодично зростала або знижувалася, а частка зайнятих у сфері знань зростала постійно. Промислові структури та структури зайнятості будуть збігатися при досягненні максимальних значень частки зайнятих у будь-якій сфері. Цей поступовий збіг не може означати ідентичність, оскільки зберігатиметься різноманітність, тобто збіг буде відносним
11 Економічна модернізація є прогресивним процесом	За останні 300 років економічна модернізація стала одночасно процесом збільшення продуктивності праці та процесом збільшення ефективності при використанні ресурсів. Крім того, це був процес зростання економічного добробуту і економічної рівності в розвинутих країнах. У найближчі 100 років ця тенденція збережеться. Економічна модернізація є прогресивним процесом, навіть якщо при її втіленні будуть з'являтися проблеми різного ступеня складності, аж до деградації навколишнього середовища
12 Економічна модернізація є ризикованим процесом	Економічна модернізація передбачає, що у зв'язку з відновленням різних технологій і виробничого процесу загалом старі технології стануть непотрібними – як і фахівці в цих сферах. Прискорення процесу створить помітний розрив між тими, хто від цього постраждає, і тими, хто виграє. Це неминуче призведе до економічних і соціальних протиріч. Водночас час у зв'язку з обмеженістю ресурсів на земній кулі боротьба за них підсилить як внутрішні, так і зовнішні протиріччя в різних країнах. Наука і нові технології – це двосічний меч. Технологічні ризики є завжди та мають схильність до нагромадження. Із цієї причини економічна модернізація потребує контрольно над ризиками і готовності до криз
13 Економічна модернізація не є спонтанним процесом	Економічна система є певною мірою самоорганізованою та може існувати сама по собі у внутрішніх рамках. При цьому економічна модернізація є одночасно і процесом глобальної конкуренції. Якщо країни, що розвиваються, мають намір утриматися на високому світовому рівні розвитку, їм слід бути готовими до жорстокої боротьби за стратегічні ресурси і ринковий простір. Ця конкуренція є подібною до плавання проти течії. Необхідно рухатися вперед, щоб не виявитися знесеним назад. Економічна модернізація є відкритою системою, контролюваною людьми, а не спонтанним процесом
14 Економічна модернізація може підлягати кількісному аналізу	Аналіз часового ряду і секційний аналіз економічних змінних можуть мати загалом однакові результати. Це означає, що економічна структура певною мірою може розглядатися як хронологія змін у самій собі. Інакше кажучи, «часова структура» економічних змін може бути перетворена у «план» цих же змін, який підлягає аналізу. Крім того, комбінація аналізу часового ряду і секційного аналізу є хорошим методом для досліджень економічної модернізації

Протягом XVIII–XXI ст. загальна економічна модернізація розподілялася на дві стадії: класичну (первинну) і вторинну. Загальна економічна модернізація характеризується 12 основними рисами і підпорядковується шести принципам – асинхронності процесу, нерівномірності розподілу, структурної стабільності, можливості зміни статусу, вибору шляху і передбачуваності поведінки. Основні моделі загальної економічної модернізації містять економічний розклад, таблицю періодів, координатну систему і путівник, концептуальні моделі, кількісні моделі, моделі цілей

і моделі рушійних сил загальної економічної модернізації.

Загальна економічна модернізація має три цілі: завершення класичної економічної модернізації, завершення вторинної економічної модернізації та досягнення і збереження рівня, що відповідає рівню світової економіки, разом зі здійсненням інтегрованої економічної модернізації.

Загальна економічна модернізація характеризується чотирма рушійними силами: такою, що «підштовхує» до економічного зростання, такою, що «тягне» до змін, такою,

що «давить» – силою глобалізації, та силою «тяжіння» до раціональних очікувань. Більш конкретно, вони містять у собі зростання капіталу знань, соціального, матеріального, людського капіталу, екологічну поінформованість і споживання знань, зміни в економічній структурі та глобальну конкуренцію.

В XXI ст. існують три основні шляхи модернізації: класичної економічної, вторинної економічної та інтегрованої економічної модернізації.

Вторинна економічна модернізація є другою стадією загальної модернізації та результатом «революції знань», що відбулася в економічному секторі в 70-ті роки. Вона включає інтенсифікацію знань, інформатизацію, зростання сфери послуг, екологізацію та глобалізацію національної економіки, підвищення продуктивності праці й національного доходу, поліпшення економічного добробуту та рівності, а також зміни в міжнародному економічному статусі.

Вторинна економічна модернізація характеризується 12 рисами загальної економічної модернізації та підпорядковується шести принципам. Результат вторинної економічної модернізації – перехід від індустріальної економіки до економіки знань, координація економіки й екології, зростання міжнародної економічної конкурентоспроможності та зсув світового економічного центру.

Рушійними силами вторинної економічної модернізації є зростання знань, інформація, екологічна поінформованість і споживання знань, зміни в економічних структурах і глобальна конкуренція. Інновації в знаннях і економічних інститутах є джерелами рушійних сил.

Інтегрована економічна модернізація є основним шляхом загальної модернізації в XXI ст., під час якого країни, що економічно розвиваються, намагаються досягти світових стандартів. У цей процес входить координований розвиток нової індустріалізації, інтенсифікація знань, екологізація та глобалізація

в національній економіці, перехід від нової індустріалізації до знань, стійке зростання продуктивності праці та національного доходу, помітні зміни в економічному добробуті та зростання статусу в рамках міжнародної економічної конкуренції.

Інтегрована економічна модернізація є історичним процесом, під час якого класична і вторинна економічна модернізації розвиваються спільно та у підсумку повністю перетікають лише у вторинну. Він складається із трьох стадій: нова індустріалізація та інформатизація, деіндустріалізація та інтенсифікація знань, що супроводжується екологізацією. Знаковим для інтегрованої економічної модернізації є досягнення продуктивності праці загальносвітового рівня розвитку.

Китайські експерти дослідили *стратегічні варіанти економічної модернізації Китаю*, за якими *модернізацію* визначено *найголовнішою метою країни*. Згідно з трикроковою стратегією Ден Сяопіна країна досягне середнього рівня розвитку до 2050 р. (в основному, здійснивши модернізацію), а потім досягне рівня розвинутих країн і повністю завершить модернізацію до кінця XXI ст. Стратегія, яка б у результаті координації поєднувала класичну економічну модернізацію паралельно із вторинною, найбільше задовольняє вимоги КНР. За умови впровадження такої стратегії Китай до 2050 р. увійде до числа 40 країн-лідерів за рівнем економічної модернізації і в першу десятку – до кінця XXI ст.

Експерти КНР виявили, що *у першій половині XXI ст. економічна модернізація Китаю одержить нові можливості*, зокрема пов'язані з економічною інформатизацією і глобалізацією; «зеленою» і екологічною економікою; економіками, заснованими на досвіді та культурі.

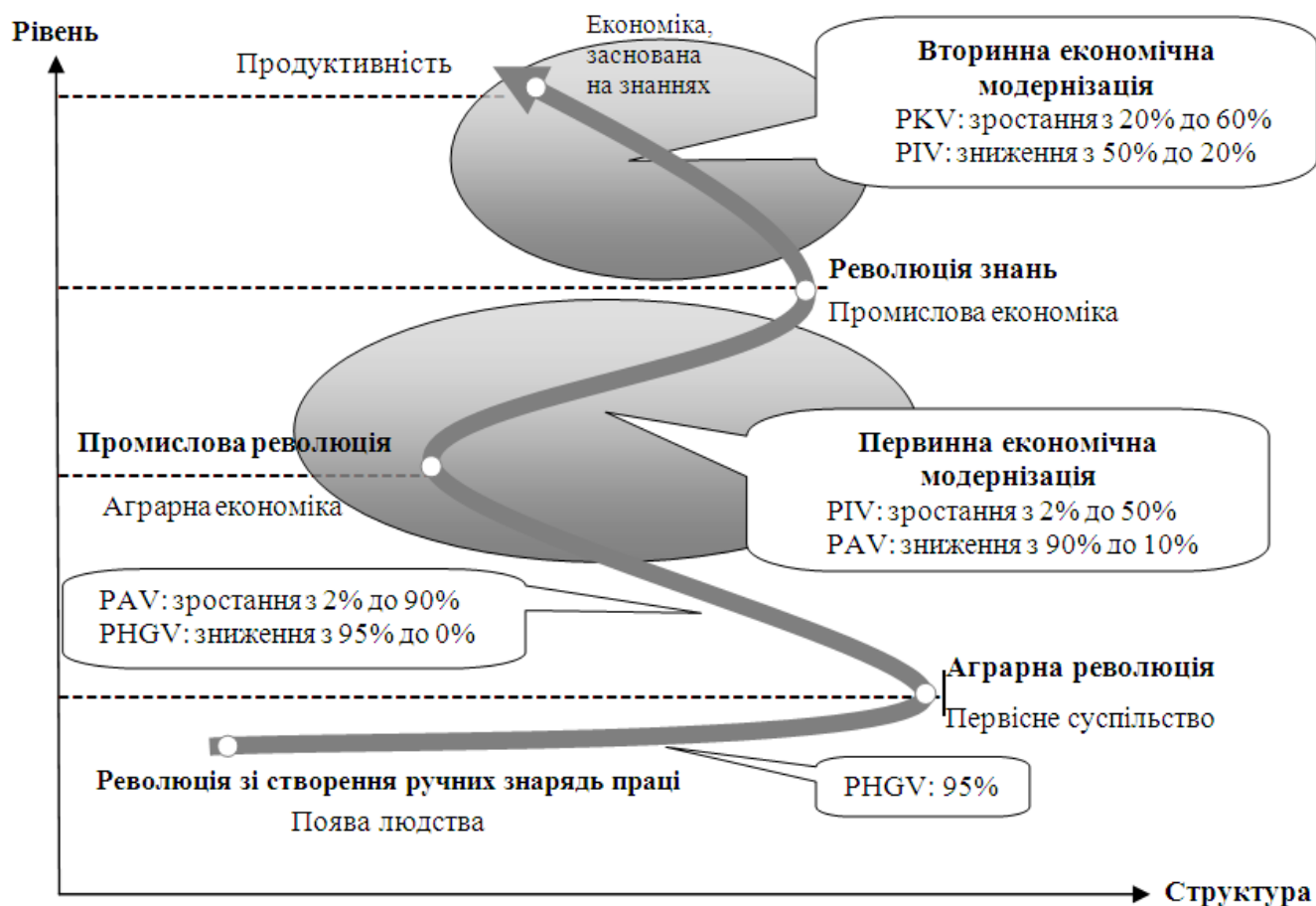
Водночас *економічна модернізація Китаю зіштовхнеться з багатьма викликами*. Їх необхідно подолати для досягнення таких цілей: стійкого і швидкого зростання продуктивності праці; переходу від економіки,

що складається із трьох частин, до економіки знань; модернізації аграрного сектору; забезпечення країни ресурсами і енергією, фінансової стабільності; досягнення екологічної модернізації і скоординованого розвитку економіки і екології; координованого регіонального розвитку, розвитку міських і сільських місцевостей; суттєвого підвищення якості робочої сили, різкого зростання здатності до інновацій та ефективності; участі в економічній глобалізації та відстоювання національних інтересів.

Фахівці КНР розробили дорожню карту економічної модернізації Китаю, якою поєднано стратегічні цілі та шляхи їх реалізації. Дорожня карта включає шість складових: стратегію (вибір шляху), основні цілі (загальні цілі та мету кожного із двох періодів і шести фаз), основні завдання, індикатори, моніторинг якості та моніторинг структури (див. рисунок) [4].

Магістральна стратегія координації розвитку двох економічних модернізацій Китаю передбачає шлях інтегрованої модернізації для повноцінної класичної і вторинної модернізації, досягнення нової індустріалізації, інтенсифікації знань, екологізації та глобалізації, переходу від нової індустріалізації до знань і мережної взаємодії, переходу від класичної економічної модернізації до вторинної економічної та, у підсумку, повного завершення інтегрованої економічної модернізації для досягнення високого рівня світових стандартів.

До кількісних цілей економічної модернізації Китаю віднесено: досягнення середнього рівня всесвітньої економічної модернізації, повне та остаточне завершення класичної економічної модернізації і здійснення інтегрованої так, щоб Китай увійшов до числа 40 кращих країн за рівнем економічної модернізації

Дорожня карта всесвітньої економічної модернізації та супровідних змін

Примітка: PHGV – відсоток результатів полювання і збирання в чистій продукції; PAV, PIV, PKV – відсоток чистої продукції сільського господарства, промисловості та сфери знань у ВВП відповідно.

(грунтуючись на кількісній оцінці) у першій половині XXI ст. У подальшому очікується, що країна досягне високого рівня за світовими стандартами економічної модернізації, повністю завершить і вторинну, й інтегровану економічні модернізації та увійде до числа 10 кращих країн світу за рівнем економічної модернізації в другій половині XXI ст.

У першій половині XXI ст. економічна модернізація Китаю подолає, як мінімум, три важливі та визначальні віхи, пов'язані з якістю економіки, економічною структурою та міжнародною економічною конкурентоспроможністю. Так, китайські експерти вважають, що при економічній модернізації Китаю основний акцент повинен робитися на підвищенні якості економіки і модернізації економічної структури – причому першому має надаватися пріоритет. У результаті китайська економіка стане більш конкурентоспроможною.

Для просування економічної модернізації Китаю сформульовано 10 рекомендацій [4].

1. Потрібно розробити і застосовувати дорожню карту економічної модернізації Китаю для досягнення її кількісних показників – як загалом, так і на рівні регіонів.

2. Найвищим пріоритетом у першій половині XXI ст. має стати підвищення якості економіки для двох змін економічних стратегій і значного поліпшення робочої сили.

3. За перші 30 років XXI ст. необхідно завершити нову індустріалізацію та інформатизацію і здійснити шість змін у режимі індустріалізації.

4. Необхідно завершити модернізацію економічної інфраструктури за перші 30 років XXI ст.

5. Потрібно досягти стратегічної трансформації економічної структури і завершити стратегічне корегування промислової структури та десяти основних галузей.

6. Слід продовжувати корегування структур циркуляції, споживання та розподілу для підвищення рівності в розподілі.

7. Необхідно здійснювати постійний контроль, знижувати економічну нерівність і підвищувати скоординованість.

8. Потрібно покращити основи китайської макроекономіки для участі в міжнародній конкуренції: створити загальний кодекс економічних законів, прийняти національний закон про прозорість економіки, створити національний центр оцінки економічної політики і національне управління зі справ малого бізнесу.

9. Необхідно створити основи китайської мікроекономіки для участі в міжнародній конкуренції: розвинути та підвищити міжнародну конкурентоспроможність підприємств, розширити масштаби досліджень міжнародної економічної конкуренції і підготувати мільйон підприємців за п'ять років.

10. Слід досягти покращення міжнародного середовища для конкурентоспроможності китайських підприємств.

Висновки

У підсумку планується, що рівень економічної модернізації Китаю підніметься від економічно відсталої країни до попередньорозвинутої у 2020 р., до середньорозвинутої – у 2050 р., до розвинутої – у 2080 р. і посяде одне з перших місць у світовому рейтингу до 2100 р. Історичний процес економічної модернізації Китаю ввійде у фазу розквіту класичної модернізації до 2020 р., досягне перехідної фази у 2030 р., вступить у початкову фазу вторинної економічної модернізації до 2040 р., досягне фази розвитку до 2050 р., фази розквіту – до 2080 р. і вступить у перехідну фазу до 2090 р. Рівень економічної модернізації Китаю у світовому рейтингу підніметься на 30 позицій у першій половині XXI ст. і ще на 30 – у другій.

Опис підходів китайських фахівців до вивчення теоретичних основ світової і китайської економічної модернізації слугуватиме ефективною науково-аналітичною базою для подальшого дослідження механізмів модернізації економічного розвитку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Обзорный доклад 2011 – Обзорный доклад о модернизации в мире и Китае (2001–2010) [Электронный ресурс] / Гл. ред. Хэ Чуаньци. Отв. ред. Н.И. Лапин. – М. : «Весь мир». – 2011. – 256 с. – Режим доступа : http://www.ifes-ras.ru/attaches/books__texts/He_Chuangqi.pdf
2. Research Group for China Modernization Report. China Modernization Report 2001: Modernization and Evaluation. – Beijing : Peking University Press, 2001.
3. Теоретичні основи модернізації економічного роз-

витку : науково-аналітична доповідь / Н.В. Березняк, Т.К. Кваша, Т.П. Божко. – К. : УкрІНТЕІ, 2015. – 81 с. – (Електронна версія УкрІНТЕІ).

4. Research Group for China Modernization Strategies. China Modernization Report 2005: Economic Modernization Report 2005: Economic Modernization. – Beijing : Peking University Press, 2005.

5. Rostow W. The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto / W. Rostow. – Cambridge : Cambridge University Press, 1960.

УДК 001.003.2

АНАЛІЗ СТВОРЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ПЕРЕДАННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ У 2014 р. ЗА СЕРЕДНЬОСТРОКОВИМИ ПРІОРИТЕТНИМИ НАПРЯМАМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГАЛУЗЕВОГО РІВНЯ

Л.В. Лях,
Г.В. Карлюк

Постановка проблеми. Нові технології лежать в основі науково-технічного прогресу, який являє собою безперервний нерівномірний процес виникнення і втілення в життя нових наукових і технічних ідей, що «тягнуть» за собою якісно нові зміни в суспільстві. Сучасний економічний ріст зумовлений науково-технічним прогресом. На частку нових знань, втілених у технологіях, обладнанні, людському капіталі, організації виробництва, у розвинутих країнах припадає від 80 до 95 % приросту ВВП. Інновації як фундамент науково-технічного прогресу визначають конкурентні переваги і окремого підприємства, і країни загалом.

Одним із важливих напрямів оцінювання результативності інноваційної діяльності є моніторинг реалізації пріоритетних напрямів. Це діагностичний інструмент для правильного визначення інноваційних пріоритетів із метою майбутнього їх коригування.

Моніторинг доповнює статистичні дані суттєвою інформацією щодо інноваційної діяльності державних (або з часткою державної власності) підприємств, наукових та освітніх організацій. Аналіз показників інноваційної діяльності формує комплекс додаткових можливостей для прогнозування розвитку економіки країни, що й визначає актуальність обраної тематики.

Метою статті є висвітлення результатів проведеного дослідження щодо створення, використання та передавання нових технологій у 2014 р. за середньостроковими пріоритетними напрямками інноваційної діяльності галузевого рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження проблем інноваційної діяльності, трансферу науково-технічних досягнень в Україні, впливу трансферу технологій на інноваційний розвиток вітчизняної економіки, аспекти державного регулювання